

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MIECZYŚŁAW ŁUCZAK

KZD.410.003.02.2016
P/16/055

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/055 – Realizacja zadań Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontroler	Danuta Stępkowska, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KZD/3/2016 z dnia 13 maja 2016 r.

(akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Edukacji Narodowej, 00-918 Warszawa, Aleja J. Ch. Szucha 25
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Zalewska, Minister Edukacji Narodowej od 16 listopada 2015 r. Poprzednio Ministrem Edukacji Narodowej były: - Joanna Kluzik-Rostkowska od 27 listopada 2013 r. do 16 listopada 2015 r., - Krystyna Szumilas od 18 listopada 2011 r. do 27 listopada 2013 r., - Katarzyna Hall od 17 listopada 2007 r. do 18 listopada 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ realizację przez Ministra Edukacji Narodowej zadań przewidzianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego².

W okresie pięciu lat³, Minister Edukacji Narodowej zrealizował tylko dwa spośród dziewięciu zadań, dotyczących promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, do wykonania których został zobligowany w NPOZP⁴.

Minister opracował (w wyniku realizacji wniosku pokontrolnego NIK⁵) we wrześniu 2015 r. „Program zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży” (zadanie nr 1.2.1.) oraz wdrożył go do realizacji (zadanie nr 1.2.2.)⁶.

Nie zrealizowano siedmiu zadań przewidzianych w NPOZP, które dotyczyły: ustalenia listy priorytetów promocji zdrowia psychicznego w dziedzinie oświaty i wychowania (zadanie nr 1.1.1.), opracowania i wdrożenia pakietu działań mających na celu podniesienie poziomu zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży przez kreowanie harmonijnego rozwoju, kształtowanie osobowości i struktur psychicznych, umiejętności społecznych, podnoszenie odporności i poprawę funkcjonowania emocjonalnego (zadanie 1.1.2.), opracowania

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Zwanego w dalszej treści „rozporządzeniem w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego” (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128 – wygasło z dniem 31 grudnia 2015 r.).

³ Realizację zaplanowano na lata 2011 – 2015.

⁴ Zwanego w dalszej treści „NPOZP” lub Programem.

⁵ Po kontroli przeprowadzonej w 2014 r. dotyczącej koordynacji polityki rodzinnej w Polsce. Por. wystąpienie pokontrolne NIK, znak:KNO-4101-008-01/2014 z dnia 5 grudnia 2014 r.

⁶ Termin realizacji zadania ustalony w NPOZP: od września 2011 r.

programu zapobiegania zaburzeniom odżywiania wśród młodzieży (zadanie nr 1.2.3.) oraz jego realizacji (zadanie nr 1.2.4.), organizowania, we współpracy z ministrem właściwym do spraw zdrowia, kampanii informacyjnych i społecznych motywujących środowisko szkolne i pozaszkolne do integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie nr 1.3.1.), opracowania programu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego w jednostkach działających w systemie oświaty (zadanie nr 1.4.1.) oraz jego realizacji (zadanie nr 1.4.2.).

W latach 2011-2015 nie zaplanowano i nie wydatkowano środków na realizację NPOZP. Składane w toku kontroli wyjaśnienia wskazują, iż zadania wynikające z ustawowych obowiązków Ministra, bądź innych programów rządowych, przyjmowano za tożsame z celami i zadaniami NPOZP. W ocenie NIK, podejmowane działania nie odpowiadały jednak zadaniom służącym osiągnięciu celów szczegółowych, określonym w NPOZP dla Ministra Edukacji Narodowej.

Wprawdzie Ministerstwo Edukacji Narodowej uczestniczyło w zapobieganiu zaburzeniom psychicznym wśród dzieci i młodzieży poprzez działania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze w szkołach i placówkach oświatowych, jednak realizacja tych zadań wynikała z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷.

Niektóre cele szczegółowe, wskazane w programach realizowanych przez Ministerstwo, były zbieżne z celami szczegółowymi nr 1.1. i nr 1.2., określonymi dla Ministra Edukacji Narodowej w NPOZP. Dotyczyło to „Programu promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży na lata 2013 - 2016⁸”, którego jednym z celów szczegółowych jest „Prowadzenie działań z zakresu zdrowia psychicznego i zmniejszenia liczby uczniów z zaburzeniami psychicznymi” (cel szczegółowy nr 2) oraz programu uchwalonego przez Radę Ministrów na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”⁹, którego jednym z celów szczegółowych jest „Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży” poprzez: kształtowanie prawidłowych nawyków dbania o zdrowie własne i innych osób; tworzenie i realizowanie całościowej polityki w zakresie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej w szkole i placówce; tworzenie warunków prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów (cel szczegółowy nr 3)¹⁰. W ocenie NIK, działania i rekomendacje oraz okresy realizacji dwóch wspomnianych programów nie odpowiadały jednak zadaniom i obowiązkom nałożonym na Ministra Edukacji Narodowej w NPOZP.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że art. 2 ust. 2¹¹ ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego¹² stanowił, że zadania, o których mowa w ust.1 pkt 1 (promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym) są realizowane poprzez działania określone w NPOZP. W Programie wskazano tematy programów profilaktycznych (takie jak zapobieganie samobójstwom, zapobieganie zaburzeniom odżywiania, poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu psychicznego), terminy ich realizacji, wskaźniki monitorujące oraz zalecane nakłady w poszczególnych latach z okresu 2011-2015.

Zdaniem NIK, utworzenie programów promocji i profilaktyki zdrowia psychicznego oraz ich realizacja w sposób określony w NPOZP, wpłynęłoby korzystnie na efektywność działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

⁷ Zwaną w dalszej treści „ustawą o systemie oświaty” (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.).

⁸ Opracowany w 2013 r., w wyniku Porozumienia o współpracy między Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Zdrowia i Ministrem Sportu i Turystyki w sprawie promocji zdrowia i problemów dzieci i młodzieży, zawartego 23 listopada 2009 r. (§ 2 pkt 3 Porozumienia).

⁹ Przyjętego uchwałą Nr 130/2014 Rady Ministrów z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie przyjęcia Rządowego programu na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” (RM-111-125-14).

¹⁰ Głównym celem programu rządowego na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” jest zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach.

¹¹ W brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 r., tj. do dnia zakończenia realizacji tej edycji NPOZP.

¹² Dz. U. z 2016 r. poz. 546, ze zm.

Ponadto negatywną ocenę uzasadnia:

- przekazanie Ministrowi Zdrowia, z opóźnieniem, czterech sprawozdań z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji NPOZP w roku poprzednim (za rok: 2011, 2012, 2014, 2015);
- przekazywanie Ministrowi Zdrowia, w sprawozdaniach z realizacji NPOZP za lata 2011 – 2015, nierzetelnych informacji o stanie wykonania, w danym roku, zadań przypisanych Ministrowi Edukacji Narodowej w NPOZP. W sprawozdaniach tych opisywano działania niewynikające z realizacji zadań określonych w NPOZP¹³.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja celów częściowych przypisanych Ministerstwu Edukacji Narodowej w ramach NPOZP

Opis stanu
faktycznego

Głównym celem NPOZP wyznaczonym dla Ministra Edukacji Narodowej była promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Dla osiągnięcia tego celu określono cztery cele szczegółowe, którym przyporządkowano dziewięć zadań¹⁴:

- cel szczegółowy 1.1. upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu. Dla realizacji tego celu ustalono dwa zadania: ustalenie priorytetów promocji zdrowia psychicznego w dziedzinie oświaty i wychowania (termin realizacji: do czerwca 2011 r., wskaźnik monitorujący: przygotowana lista priorytetów); opracowanie i wdrożenie pakietu działań mających na celu podniesienie poziomu zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży przez kreowanie harmonijnego rozwoju, kształtowanie osobowości i struktur psychicznych, umiejętności społecznych, podnoszenie odporności i poprawę funkcjonowania emocjonalnego (termin realizacji: wdrażanie od września 2011 r., wskaźnik monitorujący: przygotowane programy; odsetek populacji objętej programem/rok);
- cel szczegółowy 1.2. zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Dla realizacji tego celu ustalono cztery zadania: opracowanie programu zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży (termin realizacji: do sierpnia 2011 r., wskaźnik monitorujący: przygotowany program); realizacja wspomnianego programu (termin realizacji: realizacja ciągła od września 2011 r., wskaźnik monitorujący: odsetek populacji, do której był kierowany program, objętej programem/rok; częstość samobójstw i prób samobójczych); opracowanie programu zapobiegania zaburzeniom odżywiania wśród młodzieży (termin realizacji: do sierpnia 2011 r., wskaźnik monitorujący: przygotowany program); realizacja wspomnianego programu (termin realizacji: realizacja ciągła od września 2011 r., wskaźnik monitorujący: odsetek populacji objętej programem/rok);
- cel szczegółowy 1.3. zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi. Dla realizacji tego celu określono jedno zadanie: organizowanie we współpracy z ministrem właściwym do spraw zdrowia kampanii informacyjnych i społecznych motywujących środowisko szkolne i pozaszkolne do integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi (termin realizacji: od września 2011 r., wskaźnik monitorujący: środowiska objęte kampaniami; ocena odbioru społecznego),
- cel szczegółowy 1.4. organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego. Dla realizacji tego celu ustalono dwa zadania: opracowanie programu

¹³ Informowano w nich o działaniach Ministra Edukacji Narodowej dotyczących ochrony zdrowia, podejmowanych w ramach obowiązków szkół i placówek oświatowych na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz w ramach innych programów uchwalonych przez Radę Ministrów i funkcjonujących w tych samych latach co NPOZP lub w ramach projektów realizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) – jednostkę podległą Ministrowi Edukacji Narodowej.

¹⁴ Część II załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego w jednostkach działających w systemie oświaty (termin realizacji: do sierpnia 2011 r., wskaźnik monitorujący: przygotowany program); realizacja programu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego w jednostkach działających w systemie oświaty (termin realizacji: realizacja ciągła od września 2011 r., wskaźnik monitorujący: odsetek populacji objętej programem/rok).

W Ministerstwie koordynacją zadań wynikających z NPOZP zajmowała się jedna osoba zatrudniona na samodzielnym stanowisku do spraw programów rządowych w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach oświatowych. W ocenie NIK, stwierdzone nieprawidłowości wskazują, iż to rozwiązanie organizacyjne jest nieskuteczne, może stanowić również zagrożenie dla prawidłowej realizacji innych programów rządowych.

(akta kontroli str. 5-7)

Ustalone
nieprawidłowości

Ministerstwo nie wykonało siedmiu zadań, spośród dziewięciu, określonych dla Ministra Edukacji Narodowej w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

1. Nie ustalono listy priorytetów promocji zdrowia psychicznego w dziedzinie oświaty i wychowania (zadanie nr 1.1.1.).

Pismem z dnia 4 sierpnia 2011 r.¹⁵, Minister Edukacji Narodowej poinformował Ministra Zdrowia, że Ministerstwo Edukacji Narodowej podjęło działania związane z ustaleniem priorytetów promocji zdrowia psychicznego w dziedzinie oświaty i wychowania i że dotyczą one pięciu obszarów działań, tj.: realizacji edukacji zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem edukacji ukierunkowanej na prawidłowe odżywianie się; kształtowania umiejętności psychospołecznych oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży; promowania zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez wspieranie rozwoju sieci szkół promujących zdrowie; optymalizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; optymalizacji rozwiązania systemowego w zakresie resocjalizacji i socjoterapii prowadzonych w ramach systemu edukacji, integracji działań adresowanych do dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Poza wspomnianym pismem, w trakcie kontroli NIK, nie przedstawiono innego dokumentu dotyczącego realizacji tego zadania.

W ocenie NIK pismo to nie jest listą priorytetów, o której mowa w zadaniu 1.1.1., a jedynie wskazaniem czynności przygotowawczych i zapowiedzią realizacji tego zadania.

(akta kontroli str. 23-28, 198-199, 218, 690-691)

2. Nie opracowano i nie wdrażano od września 2011 r. pakietu działań mających na celu podniesienie poziomu zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży przez kreowanie harmonijnego rozwoju, kształtowanie osobowości i struktur psychicznych, umiejętności społecznych, podnoszenie odporności i poprawę funkcjonowania emocjonalnego (zadanie nr 1.1.2.).

Przedstawiony w trakcie kontroli NIK, jako pakiet działań w obszarze zdrowia psychicznego, „Program promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży na lata 2013 – 2016” został przygotowany 16 sierpnia 2013 r. Przygotowanie tego Programu wynikało z postanowień § 2 pkt 3 Porozumienia o współpracy między Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Zdrowia i Ministrem Sportu i Turystyki w sprawie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży zawartego 23 listopada 2009 r. W części I Programu sformułowano pięć celów głównych, spośród których tylko jeden miał związek z realizacją celów szczegółowych nr 1.1. i nr 1.2. NPOZP i dotyczył prowadzenia działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zmniejszenia liczby uczniów z zaburzeniami zdrowia psychicznego. W części III Programu sformułowano 11 rekomendacji dla działań

¹⁵ W odpowiedzi na pismo Ministra Zdrowia z dnia 21 czerwca 2011, w którym Minister prosił o informacje na temat podjętych działań służących realizacji zadań nałożonych w NPOZP na Ministra Edukacji Narodowej.

profilaktycznych, mających na celu zmniejszenie liczby uczniów z zaburzeniami psychicznymi, w tym m. in. rozwijanie kompetencji nauczycieli i specjalistów systemu oświaty w zakresie promocji zdrowia psychicznego, upowszechnianie informacji o systemie rekomendacji i standardach jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, pomoc dzieciom poprzez wsparcie ze strony nauczycieli i specjalistów w zakresie podniesienia samooceny, uczenie umiejętności psychologicznych i społecznych, które pozwolą im radzić sobie ze stresem i budować dobre relacje z otoczeniem. W harmonogramie ww. Programu wskazano działania dla wykonania tego celu, między innymi takie jak: realizacja edukacji zdrowotnej w szkołach i placówkach oświatowych, realizacja programu wychowawczego i programu profilaktyki, monitorowanie realizacji w szkole podstawy programowej, upowszechnianie informacji o programach profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE)¹⁶. Według harmonogramu stanowiącego załącznik nr 1 do ww. Programu realizatorami tych działań miały być szkoły i placówki systemu oświaty, ORE, Ministerstwo Edukacji Narodowej.

W trakcie kontroli ustalono, że trzy miesiące przed zakończeniem Programu, pismem z dnia 7 października 2015 r., Ministerstwo poinformowało Kuratorów Oświaty oraz ORE o obowiązku realizacji zadań NPOZP.

Pan Maciej Kopeć Podsekretarz Stanu w wyjaśnieniach¹⁷ podał między innymi, że w ramach realizacji zadania (nr 1.1.2.) wykonywane były zadania określone w „Programie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży na lata 2013 – 2016” oraz w ramach systemowych działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych wynikających z ustawy o systemie oświaty. Nadmieniał również, że działania te były wspierane poprzez realizację rządowych programów „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na lata 2008 – 2013 i 2014 – 2016 oraz „Bezpieczna +” na lata 2015 – 2016, a także zadań publicznych kierowanych zarówno do jednostek samorządów terytorialnych, jak i organizacji pozarządowych współpracujących ze szkołami i placówkami. Ponadto Podsekretarz Stanu wyjaśnił, że punktem wyjścia do tworzenia szkolnego programu wychowawczego i programu profilaktyki jest diagnoza problemów wychowawczych występujących w danej szkole oraz rozpoznanie potrzeby uczniów, rodziców i opiekunów. Stwierdził także, że problemy i potrzeby uczniów i ich rodziców lub opiekunów stanowią podstawę do podejmowania właściwych działań wychowawczych lub interwencyjnych, które wpisują się w zadanie 1.1.2. NPOZP.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela poglądu przedstawionego przez Pana Ministra w sprawie realizacji zadania 1.1.2. określonego w NPOZP. W ocenie NIK rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, nałożono na Ministra Edukacji Narodowej obowiązek realizacji zadań mających na celu promocję zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w tym opracowanie i wdrażanie stosownych programów. Natomiast inne obowiązki nakładają na szkoły i placówki oświatowe przepisy ustawy o systemie oświaty i dotyczą one głównie podejmowania działań w celu tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz ich innej działalności statutowej.

Należy zaznaczyć, że celem głównym rządowego programu na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” jest zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach, któremu służy realizacja innych zadań niż określone w NPOZP. Program ten jest kontynuacją programu uchwalonego przez Radę Ministrów na lata 2008 – 2013

¹⁶ Działania prowadzone przez ORE w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego oraz Bazy programów rekomendowanych utworzonej w 2010 r. na podstawie Porozumienia pomiędzy Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Krajowym Biurem ds. Narkomanii, Instytutem Psychiatrii i Neurologii i Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

¹⁷ Z upoważnienia Ministra Edukacji Narodowej.

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”¹⁸, a także działań podjętych w 2013 r. w ramach kierunku polityki oświatowej państwa „Wzmocnienie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowych” oraz priorytetu Ministra Edukacji Narodowej „Rok bezpiecznej szkoły”. Osiągnięcie celu głównego programu na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” odbywa się poprzez realizację trzech celów szczegółowych: kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki; zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

W związku z powyższym, ani rządowe programy na lata 2008 - 2013 i 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, ani edukacja zdrowotna, o której mowa w wyjaśnieniach, prowadzona przez szkoły i przedszkola, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁹, nie były realizacją obowiązkowych zadań nałożonych na Ministra Edukacji Narodowej rozporządzeniem w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

(akta kontroli str. 193-197, 199-203, 218, 376-657, 691-692)

3. Z czteroletnim opóźnieniem został opracowany program zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży (zadanie nr 1.2.1.). Zgodnie z NPOZP zadanie to powinno być zrealizowane w terminie – do sierpnia 2011 r., wykonano je 24 września 2015 r. Program ten opracowano pod nazwą „Zapobieganie samobójstwom wśród dzieci i młodzieży w 2015 r.” Należy zaznaczyć, że zadanie to zrealizowano jako wykonanie wniosku pokontrolnego, po kontroli NIK przeprowadzonej w 2014 r. W następstwie braku tego Programu nie było również realizowane do września 2015 r. zadanie 1.2.2. „(realizacja programu)”²⁰.

W programie „Zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży w 2015 r.” podano następujące terminy realizacji działań:

- w przypadku działań dla osiągnięcia celu 1: Promocja zdrowia psychicznego w szkole i kształtowanie przyjaznego środowiska szkolnego wskazano: „zadanie ciągłe” (dotyczy 3 działań), „do końca 2015 r.” (7 działań), „zadanie statutowe poradni, realizowane na bieżąco” (1 działanie),
- w przypadku działań dla osiągnięcia celu 2: Przeciwdziałanie zaburzeniom zdrowia psychicznego wskazano „zadanie ciągłe” (dotyczy 2 działań), „do końca 2015 r.” (3 działania),
- w przypadku działań dla osiągnięcia celu 3: Zwiększenie dostępności pomocy w stanach kryzysu psychicznego wskazano „do końca 2015 r.” (1 działanie), „zadanie statutowe poradni, realizowane na bieżąco” (1 działanie)²¹.

(akta kontroli str. 168-184, 204-207, 218, 692-694)

4. Nie opracowano programu zapobiegania zaburzeniom odżywiania wśród młodzieży (zadanie nr 1.2.3.). W związku z tym nie przystąpiono do realizacji zadania nr 1.2.4. (realizacja programu).

¹⁸ Przyjętego uchwałą Nr 172/2008 Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Rządowego programu na lata 2008 – 2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.

¹⁹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 oraz z 2014 r. poz. 803). Poprzednio obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

²⁰ Zgodnie z NPOZP realizacja programu zapobiegania samobójstwom wśród młodzieży powinna się rozpocząć od września 2011 r.

²¹ W materiałach przekazanych NIK, przy piśmie Departamentu Kształcenia Ogólnego i Integracyjnego z dnia 21 czerwca 2016 r., jako datę rozpoczęcia realizacji programu zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży, wskazano – „Praca ciągła”, jako datę zakończenia również – „praca ciągła”.

W wyjaśnieniach Podsekretarz Stanu podał, że MEN nie przygotował odrębnego programu zapobiegania zaburzeniom odżywiania wśród młodzieży. Ponadto wyjaśnił, że zalecono²² dyrektorom szkół, aby tworzyli warunki do spożywania śniadań szkolnych w klasach przez wszystkich uczniów, wspólnie z nauczycielem; uczestniczyli w programach ustanowionych przez Komisję Europejską w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego oraz że zwrócono uwagę na konieczność podejmowania przez szkoły działań w zakresie edukacji żywieniowej, jako elementu edukacji zdrowotnej zawartej w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Zalecono także wdrażanie dodatkowych programów edukacyjnych, dotyczących prawidłowego odżywiania się dzieci i młodzieży. W wyjaśnieniach tych Podsekretarz Stanu podał również, że kwestia promocji zdrowia, w tym kształtowania prawidłowych nawyków zdrowego odżywiania się, została ujęta m.in. w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w programie Sieci Szkół Promujących Zdrowie, realizowanym od 1992 r., w „Programie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży na lata 2013 – 2016”, którego jednym z celów jest zwiększenie liczby uczniów prowadzących zdrowy styl życia, w tym dbających o zdrowe odżywianie się i aktywność fizyczną, w programie rządowym „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na lata 2014 – 2016, którego jednym z celów jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży (cel szczegółowy nr 3).

W ocenie NIK podnoszone w wyjaśnieniach działania nie były realizacją obligatoryjnych zadań nałożonych na Ministra Edukacji Narodowej rozporządzeniem w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

(akta kontroli str. 207-216, 219, 694-695)

5. Ministerstwo nie organizowało, od września 2011 r., we współpracy z Ministrem Zdrowia kampanii informacyjnych i społecznych motywujących środowisko szkolne i pozaszkolne do integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie nr 1.3.1.)

W materiałach przekazanych NIK²³, w sprawie organizowania kampanii informacyjnych i społecznych w ramach NPOZP podano, że „W ramach Rządowego programu na lata 2014 – 2016 podjęto liczne działania dotyczące realizacji edukacji włączającej i przeciwdziałania agresji i przemocy wobec dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” oraz przedstawiono materiały, które nie dokumentowały przeprowadzenia kampanii informacyjnych i społecznych w ramach NPOZP²⁴.

Podsekretarz Stanu wyjaśnił, że MEN realizował zadanie 1.3.1., motywując środowisko szkolne do integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi. Powołał się przy tym na podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego, tj. obowiązków wynikających z przepisów wykonawczych do ustawy o systemie oświaty.

W ocenie NIK, przedstawiony przez Podsekretarza Stanu sposób integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez działania prowadzone na podstawie podstawy programowej, nie wypełnia obowiązków nałożonych na Ministra Edukacji Narodowej rozporządzeniem w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

(akta kontroli str. 216, 219, 297-374, 695-696)

²² Według wyjaśnień Podsekretarza Stanu w dniu 12 maja 2011 r. zostało podpisane stanowisko Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Zdrowia oraz Ministra Sportu i Turystyki w sprawie działań podejmowanych przez szkoły w zakresie zdrowego żywienia na bazie zawartego w 2009 r. porozumienia o współpracy między Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Zdrowia oraz Ministrem Sportu i Turystyki w sprawie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

²³ Przy piśmie Departamentu Kształcenia Ogólnego i Integracyjnego z dnia 21 czerwca 2016 r.

²⁴ Takie jak: pismo z dnia 22 sierpnia 2012 r. w którym ustalono podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2012/2013, list intencyjny z dnia 5 grudnia 2012 r. ogłaszający rok szkolny 2012 /2013 Rokiem Bezpiecznej Szkoły, podsumowanie priorytetu Ministerstwa pn. „Rok bezpiecznej szkoły” i kierunki polityki oświatowej państwa pn. „Wzmacnianie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach”, pismo z dnia 3 lipca 2013 r. w którym ustalono podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2013/2014, list intencyjny z dnia 30 października 2013 r. ogłaszający rok szkolny 2013/2014 Rokiem Bezpiecznej Szkoły.

6. Nie opracowano programu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego w jednostkach działających w systemie oświaty (zadanie nr 1.4.1.). W następstwie tego nie wdrożono takiego programu w jednostkach oświaty (zadanie nr 1.4.2.).

W sprawie przyczyn nieopracowania i nierealizowania, od września 2011 r., ww. programu, Podsekretarz Stanu w wyjaśnieniach podał, że „Minister Edukacji Narodowej zrealizował zadania nr 1.4.1. oraz 1.4.2. określone w NPOZP w formule systemowej”. Wyjaśnił, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna świadczona jest przez nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem w przedszkolach, szkołach i placówkach, a także poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Ponadto poinformował o: zmianach wprowadzanych w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udzielaniu im pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizacji przez MEN w partnerstwie z Akademią Pedagogiki Specjalnej w Warszawie projektu pn. „Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wsparciu szkół i placówek w zakresie poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego w ramach rządowego programu na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” (wskazał, że w ramach tego programu wydana została przez ORE publikacja pn. „One są wśród nas” – pakiet składający się z siedmiu książeczek – każdą z nich poświęcono oddzielnemu problemowi sfery życia psychicznego dzieci i młodzieży).

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela poglądu Podsekretarza Stanu, że zadania nr 1.4.1. oraz 1.4.2. zostały zrealizowane. Przedstawione w wyjaśnieniach działania nie były realizowane w ramach NPOZP. Wynikają one między innymi z obowiązków szkoły określonych w przepisach dotyczących udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach, które powinny tworzyć warunki dla zaspokojenia potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów²⁵ oraz zadań nałożonych na poradnie psychologiczno-pedagogiczne²⁶, tj. przepisów funkcjonujących w systemie oświaty przed wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego²⁷.

W materiałach przekazanych NIK²⁸, dotyczących wykonania tego zadania, nie wskazano stosownego dokumentu/programu oraz daty jego opracowania.

Nie został tym samym wykonany wniosek pokontrolny NIK, po kontroli przeprowadzonej w 2014 r.²⁹, pomimo że Minister Edukacji Narodowej poinformował Prezesa NIK³⁰, że MEN podejmie działania w kierunku wyodrębnienia z Programu promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży na lata 2013 – 2016 między innymi zadań poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego w jednostkach działających w systemie oświaty, który stanowić będzie oddzielny program ujęty w NPOZP.

(akta kontroli str. 216-219, 696-697)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

²⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r., poz. 532). Poprzednio obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2010 r. Nr 228, poz. 1487).

²⁶ Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 199). Poprzednio obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 228, poz. 1488).

²⁷ Tj. przed dniem 18 lutego 2011 r.

²⁸ Przy piśmie Departamentu Kształcenia Ogólnego i Integracyjnego z dnia 21 czerwca 2016 r.

²⁹ Por. przypis 4.

³⁰ Pismem z dnia 29 grudnia 2014 r., znak: BKA.WKI.0701.10.2014.

2. Planowanie i wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na NPOZP

Opis stanu faktycznego

W załączniku nr 1, część III do rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego zalecane nakłady finansowe dla Ministerstwa, na promocję i profilaktykę realizowaną w latach 2011 – 2015 w ramach NPOZP, określone zostały ogółem na kwotę 1,5 mln zł.

W latach 2011 – 2015 Ministerstwo nie wydatkowało żadnych środków na realizację zadań określonych w NPOZP. W budżecie Ministerstwa na lata 2011 – 2015 nie planowano wydatków na realizację NPOZP. Nie wyodrębniono również pozycji dla NPOZP w budżecie zadaniowym części 30 budżetu państwa.

W roku 2014 Minister Edukacji Narodowej występował do Ministra Finansów o zwiększenie wydatków w 2015 r. w części 30 – Oświata i wychowanie o kwotę 400 tys. zł na realizację zadań NPOZP oraz zgłosił uwagi, między innymi w tej sprawie, do wstępnego projektu ustawy budżetowej na rok 2015³¹. Minister Finansów w odpowiedzi poinformował Ministra Edukacji Narodowej, że nie znajduje uzasadnienia do przyznania dodatkowych środków w wysokości 400 tys. zł na realizację zadań wynikających z NPOZP, ponieważ procedując projekt rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego założono, że wydatki poszczególnych dysponentów w tym zakresie będą ponoszone w ramach limitów danych części budżetowych.

(akta kontroli str. 224, 236-242, 248-249, 261, 264-265, 699-700)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Monitorowanie osiągniętych rezultatów NPOZP

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z § 5 pkt 2 rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego podmioty realizujące NPOZP miały obowiązek przysyłania Ministrowi Zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi, w terminie do 15 maja, rocznego sprawozdania z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji Programu w roku poprzednim.

(akta kontroli str. 219-224)

Ustalone nieprawidłowości

1. Ministerstwo Edukacji Narodowej nie dotrzymało terminu przekazywania corocznych sprawozdań z realizacji NPOZP w przypadku czterech sprawozdań³².

Sprawozdania te przedłożono Ministrowi Zdrowia: pismem z dnia 23 maja 2012 r. (za rok 2011); pismem z dnia 31 października 2013 r. (za rok 2012); pismem z dnia 17 lipca 2015 r. (za rok 2014); pismem z dnia 1 lipca 2016 r. (za rok 2015).

Podsekretarz Stanu wyjaśnił, że MEN w każdym roku przedkłada sprawozdania z ośmiu krajowych i narodowych programów, które należą do właściwości jednego wydziału/stanowiska, co wymaga znacznego nakładu pracy w podobnym czasie, przy czym pięć sprawozdań jest kierowanych do Ministra Zdrowia. W związku z tym, w trybie roboczym, uzgadniano z Ministerstwem Zdrowia terminy przekazywania sprawozdań. Uzgodnione terminy były akceptowane przez Ministerstwo Zdrowia.

Dyrektor Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego wyjaśniła, że w Departamencie jest realizowanych wiele programów rządowych, z tego względu NPOZP został w całości powierzony do koordynacji jednej osobie.

Według § 8 pkt 2 Wewnętrznego Regulaminu Organizacyjnego Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego z dnia 8 kwietnia 2016 r.³³ do zakresu działania Samodzielnego

³¹ Pismo Ministra Edukacji Narodowej do Ministra Finansów z dnia 8 lipca 2014 r. oraz pismo Ministra Edukacji Narodowej do Sekretarza Stanu Rady Ministrów z dnia 1 września 2014 r.

³² Sprawozdanie z wykonania zadań NPOZP w roku 2014 r. złożono w Ministerstwie Zdrowia w obowiązującym terminie.

³³ Poprzednio Samodzielne stanowisko do spraw programów rządowych w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach oświatowych wchodziło w skład Departamentu Zwiększenia Szans Edukacyjnych (Regulamin Organizacyjny Departamentu Zwiększenia Szans Edukacyjnych z dnia 24 listopada 2014 r.).

stanowiska do spraw programów rządowych w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach oświatowych należą zagadnienia i sprawy dotyczące koordynowania zadań wynikających z krajowych i międzynarodowych programów profilaktycznych i zdrowotnych, w tym promowania zdrowego żywienia i zachowań prozdrowotnych. Na stanowisku tym jest zatrudniona jedna osoba.

(akta kontroli str. 42, 71, 90, 110, 132, 185-190, 235)

2. Zgodnie z pismem Ministerstwa Zdrowia z dnia 23 kwietnia 2012 r. sprawozdanie za rok 2011 z realizacji zadań wynikających z NPOZP należało przedstawić poprzez wypełnienie formularza załączonego do tego pisma. Ministerstwo nie zastosowało się do wymagań Ministerstwa Zdrowia i przesłało sprawozdanie za rok 2011 w formie opisowej. Sprawozdania za lata 2012 – 2015 również przesłano w formie opisowej.

W sprawozdaniach z realizacji zadań NPOZP przekazywanych Ministrowi Zdrowia opisywano działania niewynikające z realizacji zadań określonych w NPOZP dla Ministra Edukacji Narodowej.

W sprawozdaniach tych informowano Ministra Zdrowia o działaniach Ministra Edukacji Narodowej dotyczących ochrony zdrowia, podejmowanych w ramach obowiązków szkół i placówek oświatowych na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz w ramach innych programów uchwalonych przez Radę Ministrów i funkcjonujących w tych samych latach co NPOZP lub w ramach projektów realizowanych przez ORE.

Na przykład informowano: o wprowadzeniu, od roku szkolnego 2009/2010, nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego; o celach edukacji przedszkolnej, edukacji wczesnoszkolnej oraz kształcenia ogólnego prowadzonej na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego; o kontynuacji działań dotyczących rozwoju Programu Szkoła Promująca Zdrowie; o upowszechnianiu wśród uczniów i nauczycieli wiedzy na temat programów ustanowionych przez Komisję Europejską w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego; o upowszechnianiu poprzez stronę internetową ogólnopolskiego programu edukacyjnego realizowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz stowarzyszenie „Polska Federacja Producentów Żywności”, o stworzeniu przez ORE na swojej stronie internetowej „Banku dobrych praktyk”, w którym zamieszczane są doświadczenia szkół w zakresie promocji zdrowia, upowszechniające różne strategie w zakresie promowania zdrowego żywienia i aktywności fizycznej w szkołach, o działaniach podejmowanych w ramach programu rządowego na lata 2014 – 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”; o ofercie szkoleń ORE dla nauczycieli i rodziców z zakresu wychowania i profilaktyki, która została zamieszczona na stronie internetowej ORE; o współpracy z Ministrem Zdrowia, Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji w zakresie działań profilaktycznych w zakresie profilaktyki używania nowych narkotyków, tzw. dopalaczy przez młodzież; o zadaniach poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz o działalności tych poradni; o organizacji projektów w ramach Priorytetu III Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki; o konferencji podsumowującej 20-lecie sieci Szkół Promujących Zdrowie w Polsce; o funkcjonujących w systemie oświaty młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (MOW)³⁴; o młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (MOS)³⁵; o działaniach edukacyjnych, wychowawczych i resocjalizacyjnych realizowanych w MOW i MOS, przeznaczonych dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym; o Programie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży na lata 2013 – 2016; o problematyce przeciwdziałania przemocy realizowanej na I i II etapie edukacyjnym w szkole podstawowej; o obowiązkach szkoły wynikających z ustawy Prawo oświatowe, w zakresie opracowania między innymi programu profilaktycznego

³⁴ Przeznaczonych dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie, wymagających specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania.

³⁵ Przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym, są zagrożone niedostosowaniem społecznym oraz wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz specjalistycznej pomocy m.in. psychologów, pedagogów i socjoterapeutów.

dostosowanego do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska; o kontynuacji działań przez ORE mających na celu dalszy rozwój Programu Szkoła Promująca Zdrowie.

Podsekretarz Stanu w wyjaśnieniach podał, że w sprawozdaniach z realizacji zadań NPOZP za lata 2011 – 2015 Minister Edukacji Narodowej przedstawiał informacje zgodne ze stanem faktycznym, ustalone na poziomie uzgodnień międzyresortowych z Ministrem Zdrowia i przedstawił korespondencję z roku 2010 w tej sprawie, tj. przed ustaleniem przez Radę Ministrów, Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Ponadto Podsekretarz Stanu w wyjaśnieniach podał, że sprawozdawczość z zakresu promocji zdrowia i zapobiegania zaburzeniom psychicznym obejmowała realizację działań szkół i placówek systemu oświaty, wynikających z prawa oświatowego. Podsekretarz Stanu wyjaśnił również, że sprawozdania były corocznie przyjmowane przez Ministerstwo Zdrowia i że Minister Zdrowia nie zgłaszał zastrzeżeń w sprawie realizacji przez Ministra Edukacji Narodowej zadań NPOZP oraz że w pismach wielokrotnie – w badanym okresie – dawał wyraz uznania za zaangażowanie i podejmowane działania na rzecz zdrowia psychicznego.

(akta kontroli str. 30-166, 698-699)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁶ nie formułuje wniosków pokontrolnych w związku z zakończeniem realizacji NPOZP, z dniem 31 grudnia 2015 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia *OP* września 2016 r.

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Mieczysław Łuczak

³⁶ Dz.U. z 2015 r. poz. 1069 oraz z 2016 r. poz. 677.